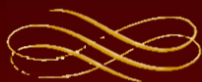

בעזה"ת

יחזיר הקב"ה האבדה

בבא
בתרא

תשורה למשתתפים בחגיגת
סיום מסכת בבא בתרא

דבר מלכות

ובהדגשה יתירה - ע"י פעולה של "סיום" בתורה, שמביאה לידי "סיום" נוסף, כפי שאומרים לאחרי ה"סיום": "כשם שעזרתני לסיים מסכת פלונית כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם". והעיקר - שזוכים ל"סיום" אמיתי על ענין הגלות (הן הגלות הפרטי והן הגלות הכללי), ויתירה מזה - באופן ד"אתהפכא חשוכא לנהורא", שבאותיות ד"גלות" עצמם "מכניסים" אות אל"ף, אלופו של עולם, שע"ז נעשה מ"גלות" - "גאולת". וכן תהי' לנו - גאולת כאו"א מאתנו בתוככי גאולת עם ישראל, עד לגאולת העולם כולו, ובפשטות - שהקב"ה מלקט את כל בני", "הקהל את העם האנשים והנשים והטף", ומביא את כולם ל"מקדש אדני-י כוננו ידיך" ב"ציון", אשר, "הוא יכוננה עליון", בימינו ממש, ממש.

משיחת עחה"פ תשמ"ח

הקובץ נערך ע"י:

מערכת הערות
וביאורים

מקורות:

חב"דפדיה
גליון התקשרות

אקדמות מילין

ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו שהחיינו וקיימנו כיום הזה לשמוח בשמחת התורה ולהודות לו ית' ויתעלה על שהגיענו לסיים מסכת בבא בתרא כאן במתיבתא ליובאוויטש דטורונטו יע"א.

במשך חדשי השנה שעברה שקדו התלמידים שעות ארוכות ועמלו בלימודם לילות כימים בהתמדה עצומה לשנן השמועות, ובזמן ניתוסף דף על גבי דף ופרק על גבי פרק בבקיאות נפלאה, וכעת ישמח לבנו ותגל נפשנו בהגיענו לסיום המסכתא עלי' נתנו נפשינו כל אלו הימים, ונודה להנותן כח לעשות חיל על כל אשר גמלנו ועזר לנו מריש ועד כען.

אמר אביי: תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן (שבת קיח:). וכבר הפליא הים של שלמה (ס"פ מרובה) בגודל ענין השלמת הספר - בדוגמת שמחת גמר הכרתת עצים למערכה בט"ו באב (עלי' אמרו רבותינו ז"ל (תענית כו:; בבא בתרא קכא). לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב) - עד שאפילו מי שלא סיים המסכתא יש לו לשמוח ולהשתתף עם המסיים בסעודה של מצוה בהידור ובפרסום להודות ולשבח לה', „ואין לך מצוה גדולה מזו“.

בא וראה כמה גדולה שמחת גמרה של תורה ועד כמה נשיא דורנו כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מעודד ומחזק חגיגות של סיומי תורה (וכמודגש במיוחד בסיומי המשנה תורה כידוע ומפורסם), ות"ל שהשמחה במעונו (ראה יש"ש שם) אשר גם אנו זכינו לערוך סעודת מצוה בהתוועדות ומסיבה של תורה לחגוג ההישג הגדול הזה. ולכבוד המאורע המיוחדת מתכבדים הננו להוציא לאור ולהגיש לפני המשתתפים שליט"א תשורה הזאת המיוחדת במינה, אוצר מלא פנינים יקרים ופתגמים קצרים בענייני מסכת בבא בתרא, כפי שעיניך תחזינה מישרים.

תודתינו נתונה לכל אלו שעזרו בגופם ובממונם וכו' בהכנת כל הפרטים הרבים של חגיגת הסיום, אף כי רבים הם ואי אפשר לפורטם, יהא רעוא מן שמיא שיתברכו בכפליים בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר ואך טוב וחסד ימצאם עדי יבוא גואל שיהי' במהרה בימינו.

רצוננו גם בהזדמנות זאת להזכיר במיוחד אלו התלמידים שהמשיכו ושממשיכים לחזור - „הדרן עלך” - גאנץ בבא בתרא, ומנצלים כל רגע לקנות דברי המסכתא ולחקוק אותם בזכרונם, יברכם השי”ת בתוך כלל התמימים יחיו שיזכו לגרום נח”ר רב לכ”ק אדמו”ר ע”י שיצליחו לילך מחיל אל חיל לכבוש את העולם ע”י לימוד התורה ועבודתם את ה’.

אך אין שמחתינו שלימה כל זמן שנמצאים אנחנו עדיין בחשכת הגלות המר ר”ל. ועל כן נסיים בתפלה, אליך נושאים אנחנו את עינינו היושבי בשמים: חנינו ה’ חנינו! (תהילים קכ”ג). עד מתי יגלו בנים מעל שולחן אביהם? עד מתי יהי בית מקדשך שמם וישראל עמך נתונים בצרה? עשה למען שמך הגדול וקיים לנו את אשר הבטחתנו בתורתך: ושב ה”א את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים וגו’ והביאך ה”א אל הארץ אשר ירשו אבותיך וגו’ (דברים ל). ואז נזכה לראות בקיום היעוד „תורה חדשה מאתי תצא”, בגאולה האמיתית והשלימה ע”י משיח צדקנו כ”ק אדוננו מורנו ורבינו, תיכף ומי”ד ממש, ממש.

מערכת „אוצר התמימים”

חודש מנחם אב
ה’ תהי’ שנת פלאות דגולות
שנת “פקוד פקדתי” לפ”ק

לשלימות הענין מועתק פה דברי הזהר הנ"ל (חלק ג' דף קצח ע"א, עם ביאור בדא"פ על אחריות המערכת בלבד):

"תלת בבי דינין - שלשה שערים ("בבות") העסוקים בעניני דינים ומשפט **תקינן (רבנן) בסדרי מתניתא** - משנה, **חדא קדמיתא** - הראשון, עוסק בדין **ארבע אבות נזיקין השור וכו', תניינא** - השני, עוסק בדין **טלית דאשתכח** - אבידה (טלית) שנמצאה, **תליתאה** - השלישי, עוסק בדין **שותפין** ובענין **רזא** - הסוד **דאבידה .. אורח דקרא נקטו** - אחזו החכמים בזה דרך הפסוק, **דכתיב** (שמות כב, ח) **"על כל דבר פשע על שור על חמור על שה"** - **דא בבא קמא, דהכי הוא** - שכן הוא, שעוסק **באינון מלין** - בדברים אלו (נזקי בהמה וכו'); וממשיך הפסוק: **"על שלמה** - בגד" - **דא בבא מציעא**, שענינו "טלית דאשתכח", כנ"ל, ומש"כ **"על כל אבדה"** - **דא בבא תליתאי** - השלישי, בבא בתרא, העוסק ב"רזא דאבידה".

ובניצוצי אורות (להחיד"א) שם: **"קשה דכל דיני אבידה בבבא מציעא בפרק ב', אינו מובן"**.

ובלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' תא: **"פירש כל אבדה על שותפין, והיינו כל הוא יסוד הנק' כל, והוא דכורא, אבדה הוא מל' נוקבא, כי אשה נקראת אבדה כדאיתא בריש מס' קידושין, וכל אבדה הוא חיבור זו"ן, והיינו שותפין, כי חיבור איש ואשה נק' שותפות, כמא' שלשה שותפין באדם, אביו ואמו כו', והיינו ג"כ מה שאמר לעיל תליתאה שותפין ורזא דאבדה, רזא יסוד, כמ"ש במאו"א מע' רז ע"ש, אבדה מל" - עיי"ש בארוכה, ומסיק: **"ועתה מסולק קושיית "אינו מובן" שבניצוצי זהר"**.**

ויש להעיר משייכות יחוד זו"ן (מ"ה וב"ן) לענין (בלשון המענה): **"החזרת האבידה"**, הגאולה, דירה בתחתונים, ראה בארוכה שיחת ש"פ חיי שרה תשנ"ב (סה"ש סוף עמ' 103 ואילך וש"נ).

וראה בניצוצי זהר שם: **"הגר"א בביאורו לתקו"ז עשיראה (קמ"ז סע"א) כ' להגי' תנינא טלית דאשתכח ורזא דאבידה, תליתאה שותפין כו' על שלמה על כל אבדה כו' דא בבא מציעא"** ומסיק ש"בבא תליתאי - שותפין" **"נרמז בסיום הפסוק "עד האלקים יבוא דבר שניהם"**.

וז"ל כ"ק אדמו"ר (סה"ש תשנ"ב עמ' 370 בשוה"ג): **"ולכאורה דוחק גדול להגי' בדברי הזהר - ובשתיים, שינוי הסדר שבזהר (ושינוי כפול: הן בהתחלת הענין והן בסיומו), והוספת סיום הפסוק שלא נזכר בזהר שלפנינו - בגלל קושיא זו (ובפרט שקושיא זו יש לתרצה ע"פ ביאור אדמו"ר שבפנים)**.

סיפורים

כ"ק אדמו"ר ומסכת בבא בתרא

א

ר' משה הרש"ל ביקר אצל כ"ק אדמו"ר במהלך חלוקת הדולרים בר"ח תמוז תש"נ. אמר שהוא הרב הרש"ל ושאלו כ"ק אדמו"ר: **דער וואס דרוקט די ספרים?** לאחר שביקש ברכה וכו' סיפר שהוא עוסק בהדפסת שני ספרים מרבינו יונה. שאלו כ"ק אדמו"ר: **רבינו יונה, אויף וואס? (הנ"ל: על בבא בתרא.) אויף ב"ב, איז דאך מסתמא ניט אויף גאנץ ב"ב... (הנ"ל: על כל ב"ב.) צוויי חלקים איז דא אויף גאנץ ב"ב? (הנ"ל: כן.) נו, זאל דער אויבערשטער אייך העלפן און מצליח זיין. אין זהר שטייט אז ב"ב איז דאס דער סיום פון דעם גלות. נו, זאל זיין דער ב"ב פון הגלות.**

ב

אחת מהיסודות של מסכת ב"ב היא ענין מיגו. כאשר הרב אברהם סופר, נכדו של החתם סופר ביקר אצל כ"ק אדמו"ר, אמר כי מקובל בידו דור אחר דור מזקנו החתם סופר, כי סודות התורה מהעמוקים ביותר, טמונים בחלק התורה של מיגו. הרבי השיב כי גם בידו מקובל כך. (מפי הרב יוסף יצחק וילשנסקי, ר"י דישיבת תו"ת צפת).

ג

לקראת שנת תשנ"ב בעקבות ה"קאך" הגדולה בנוגע ללימוד עניני גאולה ומשיח הועלתה הצעה לפיה המסכת שילמדו בישיבות חב"ד באותה שנה תהיה מסכת העוסקת בדיני בית הבחירה ו"הלכתא למשיחא" (לדוגמא: סנהדרין, זבחים וכו'), בשונה מהסדר הקבוע של המסכתות הנלמדות אולם הנהלת ישיבת תומכי תמימים המרכזית (770) לא נענתה לבקשת התמימים והחליטה להשאיר את הסדר על כנו ושילמדו באותה שנה כמתוכנן את מסכת בבא בתרא. התמימים פנו במכתב לכ"ק אדמו"ר, אך כ"ק אדמו"ר השאיר את החלטת ההנהלה כמו שהיתה. אולם בהזדמנות קרובה (ראה שיחת עיוה"כ אחרי תפלת מנחה ובארוכה בשיחת ש"פ משפטים) קישר כ"ק אדמו"ר בשיחה את מסכת בבא בתרא לגאולה ותלמידי הישיבה למדו מכך שבאם רוצים, אז בכל מסכת ובכל נושא ניתן למצוא את הקשר לגאולה.

ד

הנהלת ישיבת תומכי תמימים המרכזית היתה נכנסת לכ"ק אדמו"ר פעם אחת בחודש (בשנים האחרונות זה היה מדי יום ראשון בשבוע). פעם אחת, כשנכנסו בתחילת שנת הלימודים, התעניין כ"ק אדמו"ר אם יש מבין הבחורים מי שלומדים ומסיימים את כל המסכת הנלמדת באותה שנה בישיבה, בשלמותה. אחד הבחורים, הת' שלום דובער שי' לוין (כיום מנהל ספרית ליובאוויטש העולמית), שמע על רצונו של כ"ק אדמו"ר והחליט למלאו. הוא למד בשקידה והתמדה ובעיון את כל המסכת, וכך ב"יחידות" אחרת בישרו חברי ההנהלה לכ"ק אדמו"ר שיש בחור שאכן למד וסיים את כל המסכת. קורת רוח נראתה על פני כ"ק אדמו"ר והביע את הערכתו - כשהוא מתרומם מהכיסא - בשואלו: "גאנץ בבא בתרא?!...!"

ה

התוועדות שמחת בית השואבה המסורתית בחג הסוכות נועדה עוד בחיי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ במיוחד עבור תלמידי הישיבות. בהתוועדות כ"ק אדמו"ר בליל ג' דחול המועד סוכות תשי"ז החל כ"ק אדמו"ר לבאר בשיחה התשיעית את מה ששנינו במסכת בבא בתרא (כד, ב): "ניפול (גוזל) הנמצא בתוך חמישים אמה הרי הוא של בעל השוכך, חוץ מחמישים אמה הרי הוא של מוצאו". "בעי ר' ירמיה, רגלו אחת בתוך חמישים אמה ורגלו אחת חוץ מחמישים אמה מהו, ועל דא אפקוהו לרבי ירמיה מבי מדרשא". והסביר כ"ק אדמו"ר הרמז בזה בעבודת האדם לקונו.

המוציאים לאור (של תורת מנחם) מציינים (בהערה): "ולהעיר, שמסכת זו (בבא בתרא) נלמדה בישיבה בזמן זה, והרי התוועדות זו היא במיוחד עבור בני הישיבות".

ו

בהתוועדות שבת קודש פרשת בשלח י"א שבט תשמ"ה (תורת מנחם התוועדויות תשמ"ה כרך ב' עמ' 1117) התבטא כ"ק אדמו"ר: "בשיעור הרמב"ם השייך ליום ההילולא - יו"ד שבט - רמב"ם הלכות שכנים פרקים ז-ט - נתבארו כמה וכמה פרטים בדיני שכנים. וכפי שכבר נסמן וצוין בפרטיות בספר מראי מקומות על הרמב"ם המקורות לכל פרטי דינים אלו - במסכת בבא בתרא, מסכת שיש עליה ריבוי ספרים ופירושים בראשונים ואחרונים, ובמילא יכולים לעיין וללמוד כו".

להעיר, שאיזה ימים לאחרי זה, בהתוועדות ליל ט"ו שבט, ערך כ"ק אדמו"ר הדרן על מסכת בבא בתרא בקשר ליום ההילולא - יו"ד שבט של אותו שנה (והוגה אח"כ ע"י כ"ק אדמו"ר לקראת שבת פרשת משפטים תשמ"ו ונדפסה בלקוטי שיחות חלק כו עמ' 145 ואילך).

- ניצוצי גאולה -

ליקוט מתורתו של כ"ק אדמו"ר ע"ד הקשר
בין מס' ב"ב והגאולה העתידה

לא מאריכים בה,, סיום"...

".. ולהעיר, שמאמר רז"ל זה הוא במסכת "בבא בתרא", ששייך
לזמננו זה – "בבא בתרא" (ואחרונה) דהגלות.
והעיקר – שמסיימים ה"בבא בתרא" דהגלות תיכף ומיד, ולא
מאריכים בה"סיום", אלא בהתחלה שלאחרי-זה".

ת"מ התוועדות תש"נ כרך ב' עמ' 189.

„בונים את הכותל" - דבהמ"ק השלישי

"ולהעיר גם מהשייכות דמסכת בבא בתרא לסוף זמן הגלות:
התחלת המסכת היא - "השותפין שרצו לעשות מחיצה כו":
"שותפין" - קאי על הקב"ה וישראל. . כמארז"ל "כל המתפלל
בערב שבת ואומר ויכולו. . נעשה שותף להקב"ה במעשה
בראשית". ב' שותפין שוים שיש לכל א' מהם דעה כו', שלכן, יכול
כל א' מהם לומר שרצונו ב"גויל, גזית, כפיסין, לבינין".
וזהו "השותפין שרצו לעשות מחיצה" - שלאחרי סיום כללות
העבודה (שעי"ז נעשה ענין השותפות), עושים "מחיצה", כלומר,
בירור וחלוקת סוגי העבודה, עניני הרשות, עניני קדושה ומצוה, עד
להידור מצוה כו',
ועד שבאים לענין ד"בונים את הכותל. . גויל גזית כפיסין לבינין",
דיש לומר, שענין זה קאי על ביהמ"ק (כמובן גם מהמשך סוגיית
הגמרא בנוגע לביהמ"ק), ובנוגע לסוף זמן הגלות (בבא בתרא) -
בית המקדש השלישית, שכבר "בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבוא
משמים".

ת"מ התוועדות תשמ"ז כרך ב' עמ' 299.

בבא בתרא שייך במיוחד ,,צו אונזער זמן"...

".. ווי די גמרא זאגט אין בבא בתרא, - וואָס בבא בתרא האָט דאָך
אַ שייכות מיוחדת צו אונזער זמן, וכמדובר וואָס ער זאָגט אין זהר,

אז די ג' בבות זיינען פאַרבונדן מיט די ג' בתי מקדשות, און דער בית המקדש השלישי, וואָס דאָס איז די "בבא בתרא" איז דאָך פאַרבונדן מיט "מקדש אדני-כוננו יריך .."

שיחת עיוה"כ אחרי תפלת מנחה תשנ"ב.

„הובא ונתבאר במסכת ב"ב"

".. תהי' כבר לאחרי סיום הגלות השלישית "בבא בתרא" דנזיקין, כנגד גלות האחרון, כאמור, גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי, עליו נאמר "גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון" (פסוק שהובא ונתבאר גם במסכת ב"ב) .."

סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 242.

גאולה השלישית והמשולשת

".. "נזיקין" – רומז על כללות זמן הגלות (ונחלק לשלש בבות, כנגד שלש גלויות הכלליות .. ועד ל"בבא בתרא" (סיום וגמר) דהגלות - שהתחלתה ב"השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר", שמרצון הטוב, ללא הכרח ("טעמא דרצו הא לא רצו אין מחייבין"), מתדברים ביניהם ע"ד מניעת היזק ראי' איש מרעהו; וסיומה ב"הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות .. בתורה", התגברות חכמת התורה ("סיני") באופן שחודרת גם בגדרי העולם ("דיני ממונות", "משפטים"), שע"ז בטלה ונשללת האפשרות לענינים בלתי-רצויים ("נזיקין") - בסיום וגמר הגלות, שאז מתחילה הגאולה האמיתית והשלימה (גאולה השלישית והמשולשת שמהפכת שלש הגלויות, ועד"ז ביהמ"ק השלישי והמשולש שכולל המשכן, בית ראשון ובית שני, ומהפך חורבנם לבנין ומשוכלל)."

סה"ש תשנ"ב עמ' 370.

ג' בבות שכולם ענין אחד

"ג' הבבות - בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא - נחשבים (ביחס לכמה ענינים) כמסכת אחת, וכמודגש גם בשם - שהם ג' בבות (ראשונה אמצעית ואחרונה) דמסכת אחת .. ויש לקשר זאת עם

כללות הענין דבית המקדש - ג' בתי-מקדש, שכולם ענין אחד, כמובן מדברי הרמב"ם שהציווי אודותם אחד הוא - "ועשו לי מקדש", ולכן, כמה פרטים דבית שלישי יהיו שוים כמו בבית שני ובית ראשון".

תו"מ התוועדויות תשמ"ה כרך ב' עמ' 1154.

מ, שותפין" ל, ערב"

"תחילת המס' איז "השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר": ברוחניות זיינען זיי "שותפין" - כביכול, דער אויבערשטער מיט די אידן - און דער ענין פון גלות איז, וואס מ'שטעלט אויף א מחיצה צווישן די שותפין, ס'איז דא א דבר המפסיק "ביניכם ובין אלוקים":

משא"כ סיום המס' - דער סיום פון גלות - איז בדיני ערב, וואס דאס איז מרמז אויף דער אחדות וואס ווערט דעמאלט (אויך) נתגלה צווישן דעם אויבערשטן מיט אידן: דורך דער הנהגה בלתי רצויה במשך זמן הגלות ווערן אידן משועבד ר"ל צום צד שכנגד, אבער מצד דעם וואס אידן זיינען עם קרובו, ווערט דער אויבערשטער אן "ערב" פאר אידן, און נעמט אויף זיך דעם שעבוד כביכול, צו געבען אידן די כוחות הדרושים אויף פטור ווערן פון דעם שעבוד הלעו"ז".

לקו"ש חכ"ו עמ' 151.

סיום הנזיקין - יעסוק בדיני ממונות

"ולכן, הענין ד"יעסוק בדיני ממונות" מהוה סיום וחותם דכל ג' הבבות -

כי ע"י העבודה דבירור וזיכוך העולם ("יעסוק בדיני ממונות") מתקנים את הענין ד"פשע" (ב"ק), ומחזירים את ה"שלמה" (ב"מ), היינו, שלא תהי' באופן ד"יחלוקו" (בדוגמת המחיצה שבין השותפין), אלא תהי' מציאות אחת - שותפות אמיתית (ב"ב), שתתגלה בכל העולם כולו".

תו"מ התוועדויות תשמ"ה כרך ב' עמ' 1156.

מוקדש

לזכות צוות ההנהלה
דישיבתינו הק' שליט"א

שיתברכו בהצלחה רבה ומופלגה
בכל עניניהם בגו"ר

ובפרט בענינם העיקרי - שליחותם
בהדרכת תלמידי התמימים שי'

שילכו מחיל אל חיל עדי קיום היעוד:

"ולא ילמדו עוד איש את רעהו
ואיש את אחיו .. כי כולם ידעו אותי
למקטנם ועד גדולם"

(ירמי' לא, לג; אך ראה רד"ק שם)

בגאולה האמיתית והשלימה
תיכף ומיד ממש

משיחת שי"פ שימות תשמ"ז:

"זוהו תומן הסיום דמסכת בבא בתרא (סוף הגלות) ב"דיני ממונות" - להורות שכבר נשלמו כל פרטי הענינים דעבודת הבירורים בעניני העולם ("דיני ממונות"), עד שכל ענינם אינו אלא שעל ידם יתוסף בעניני חכמה, חכמה התורה כו'.

והעיקר - שמהדיבור אודות סיום מסכת בבא בתרא [שיום השבת הוא זמן מסוגל לסיום מסכת, ענין של שמחה, עושים שמחה לגמרה של תורה], נזכה בקרוב ממש לסיום ה"בבא בתרא" דגלות .. בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ומתוך שמחה וטוב לבב."

יו"ל ע"י תלמידי מתיבתא
ליובאוויטש טורונטו - קיץ תשפ"ד